

NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE, OE CELJE

**EPIDEMIOLOŠKO SPREMLJANJE NALEZLJIVIH
BOLEZNI V REGIJI CELJE V LETU 2017**

Letno poročilo

CELJE, marec 2018

Spremljanje pojavljanja, razširjenosti in epidemioloških značilnosti nalezljivih bolezní (NB), ki so po Zakonu o NB obvezne za prijavo, so ena izmed pomembnih nalog območnih enot Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Spremljanje vključuje:

- spremljanje gibanja nalezljivih bolezní (sistematično zbiranje in analiziranje podatkov o prijavljenih nalezljivih boleznih in o smrtih zaradi nalezljivih bolezní),
- epidemiološko raziskovanje in razreševanje izbruhov (terensko poizvedovanje in izdelava poročil v primeru vsakega izbruha ali suma na izbruh ter pri nekaterih vrstah nalezljivih bolezní),
- zdravstveni nadzor nad klicenosci,
- spremljanje in izvajanje nadzora nad opravljanjem zdravstvenih pregledov oseb, ki so pod zdravstvenim nadzorom,
- organizacijo in nadzor nad preventivnim cepljenjem po imunizacijskem programu,
- antirabično dejavnost,
- vzgojno-izobraževalno dejavnost.

Na Celjskem je bilo v letu 2017 prijavljenih **8283** primerov nalezljivih bolezní (Tabeli 1, 2). V teh podatkih niso upoštevani primeri AIDS-a, spolno prenosljivih bolezní, tuberkuloze, akutnih respiratornih okužb ter pljučnic (MKB-10: J12, J14-18).

Letna stopnja obolevnosti je v letu 2017 znašala **273.7/10 000** prebivalcev in je bila malo nižja kot v letu 2016 (275.9/10000) in nižja od petletnega povprečja (301.1/10000). Najvišjo stopnjo obolevnosti smo v letu 2017 zabeležili v upravni enoti **Mozirje (406.9/10 000)**, najnižjo pa v upravni enoti **Šmarje pri Jelšah (171.8/10 000)**.

V naši regiji smo v letu 2017 registrirali **šest** večjih izbruhov nalezljivih bolezní, v katerih je zbolelo **124 oseb**. Število zbolelih v izbruhih je bilo manjše kot leta 2016, ko je v dvajsetih izbruhih zbolelo 298 oseb.

V letu 2017 je bilo zaradi nalezljivih bolezní hospitaliziranih 11.6 % bolnikov. Stopnja hospitalizacije je bila skoraj enaka kot v letu 2016 (11.5 %).

V letu 2017 smo v regiji (glede na prijave) zabeležili **sedem smrti v povezavi** z nalezljivimi boleznimi, iz prijav pa ne moremo zaključiti, ali je šlo za neposredni oziroma osnovni vzrok smrti.

Uspešno varovanje zdravja prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi zahteva sodelovanje in komuniciranje s strokovnjaki različnih strok in resorjev ter sodelovanje s širšo skupnostjo. Zato se zahvaljujemo vsem, ki sodelujete z nami.

Alenka Trop Skaza, Vesna Tominšek, Tina Tavčar, Amadeja Lemež Jeseničnik, Alenka Pelko, Petra Klepac

TABELA 1: GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI PO UPRAVNIH ENOTAH, REGIJA CELJE, 2017

	Brežice	Celje	Laško	Mozirje	Sevnica	Konjice	Šentjur	Šmarje	Velenje	Žalec	Skupaj
ENTEROKOLITIS	89	252	75	233	13	90	65	49	330	173	1369
SALMONELOZA	4	10	5	2	1	1	1	1	3	6	34
KAMPILOBAKTERIOZA	16	49	6	2	9	7	12	18	27	24	170
JERSINIOZA	0	1	1	1	0	0	1	0	1	1	6
GRIŽA	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
DRUGI BAKTER. ENTEROKOL.	25	49	15	9	13	15	11	18	33	33	221
ATI*	0	1	3	0	2	1	0	1	0	1	9
ROTAVIROZA	23	12	3	0	10	10	2	8	20	10	98
DRUGI VIRUSNI ENTEROKOL.	42	10	5	7	9	24	18	21	31	27	194
NOROVIROZA	17	18	0	4	1	3	11	83	10	8	155
LAMBIAZA	0	3	4	0	1	1	1	1	2	1	14
ENTEROBIAZA	69	105	21	19	3	4	163	48	27	45	504
KRIPTOSPORIDIOZA	0	0	0	0	0	2	0	1	0	4	7
AMEBOZA	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
PROTOZOJSKA ČREVESNA BOL.	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
ŠKRLATINKA	7	27	3	9	13	11	43	10	41	40	204
STREPT. TONZILITIS	69	332	48	10	8	43	71	14	116	74	785
STREPT. FARINGITIS	2	14	9	2		36	31	9	102	9	214
HERPES ZOSTER	13	75	27	50	24	40	50	29	60	92	460
NORICE	58	144	50	56	178	86	59	57	352	299	1339
INVAZIVNE PLJUČNICE	3	16	0	2	2	4	1	1	4	7	40
VARIČELNA PLJUČNICA	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
MONONUKLEOZA	6	14	4	1	9	2	10	4	14	10	74
ERIZIPELAS-ŠEN	4	19	12	18	8	17	22	27	22	34	183
SEPSA	5	62	13	6	10	13	22	17	28	42	218
MENINGOKOKEMIJA	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
BAKT. MENINGITIS	0	2	0	0	0	2	1	0	1	1	7
SEROZNI MENINGITIS	0	6	0	0	1	0	3	0	1	4	15
MENINGITIS/ENCEFALITIS neopredeljen	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	5
KLOPNI MENINGITIS	0	1	0	2	2	1	1	3	1	1	12
LYME BORELIOZA	28	63	18	83	24	47	47	41	44	74	469
HEPATITIS B	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	3
HEPATITIS C	0	3	0	0	1	1	0	0	2	1	8
NOSILEC VIRUSA HEP. B	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
HAPATITIS A	0	1	3	0	0	0	1	0	0	0	5
KRON. VIR. HEPATITIS NEOPR.	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
OSLOVSKI KAŠELJ	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	4
OŠPICE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DERMATOMIKOZE	47	102	19	122	11	96	92	54	169	118	830

Epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezní v regiji Celje v letu 2017

GARJAVOST	2	17	3	11	0	2	4	3	6	6	54
LEPTOSPIROZA	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	4
TOKSOPLAZMOZA	1	2	0	0	0	0	2	1	0	0	6
LEGIONARSKA PLJUČNICA	1	2	1	1	3	0	0	0	1	2	11
HMRS*	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
MALARIJA	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
DENGA	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
TRIHURIOZA	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
LISTERIOZA	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3
CISTICERKOZA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
EHINOKOKOZA	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
GRIPA	82	131	26	16	57	30	36	33	62	60	533
SKUPAJ	615	1551	377	667	415	593	782	555	1514	1214	8283
MORBIDITETA / 10 000 PREBIVALCEV	252.8	243.6	207.7	406.9	227.4	255.6	294.1	171.8	336.6	292.6	273.7

*ATI – alimentarna intoksikacija

*HMRS – hemoragična mrzlica z renalnim sindromom

TABELA 2: GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI, REGIJA CELJE, LETO 2013 – 2017

	2013	2014	2015	2016	2017	Povprečje 2013-2017
ENTEROKOLITIS	1456	1555	1714	1435	1369	1505,8
SALMONELOZA	48	76	69	36	34	52,6
KAMPILOBAKTERIOZA	187	184	178	201	170	184
JERSINIOZA	6	7	1	6	6	5,2
GRIŽA	1	2	4	3	1	2,2
DRUGI BAKTER. ENTEROKOL.	135	137	174	157	221	164,8
ATI*	21	14	32	4	9	16
ROTAVIROZA	182	248	178	174	98	176
NOROVIROZA	153	171	367	179	155	205
DRUGI VIRUSNI ENTEROKOL.	515	432	401	262	194	360,8
HEPATITIS A	0	6	0	0	5	2,2
PROTOZOJSKE ČREV.BOL.	4	6	8	28	23	13,8
ENTEROBIOZA	209	304	378	382	504	355,4
ŠKRLATINKA	432	293	410	298	204	327,4
STREPT. TONZILITIS	866	898	1122	777	785	889,6
STREPT. FARINGITIS	236	245	274	271	214	248
HERPES ZOSTER	539	593	566	536	460	538,8
NORICE	1277	1211	2040	1282	1339	1429,8
INVAZIVNE PLJUČNICE	33	26	15	23	40	27,4
VARIČELNA PLJUČNICA	0	0	0	0	1	0,2
INFEKCIJSKA MONONUKLEOZA	71	77	104	77	74	80,6
ERIZIPELAS-ŠEN	292	273	267	232	183	249,4
SEPSA	195	168	198	158	218	187,4
MENINGOKOKEMIJA	0	0	1	0	2	0,6

Epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezní v regiji Celje v letu 2017

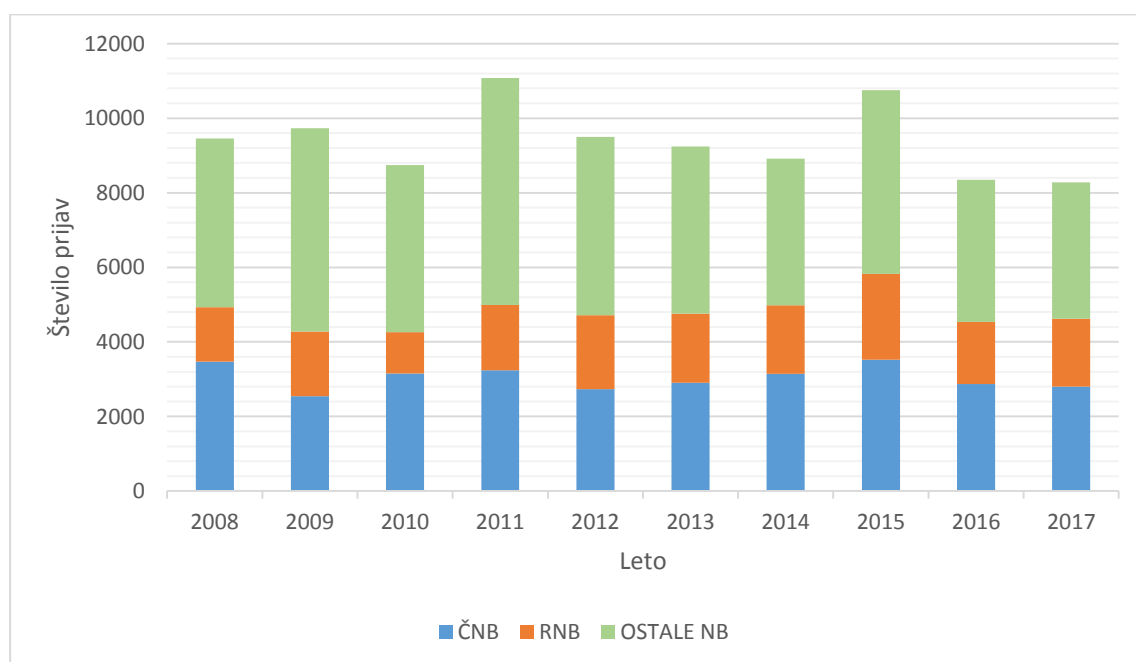
BAKTERIJSKI MENINGITIS	8	9	10	4	7	7,6
SEROZNI MENINGITIS	22	26	20	15	15	19,6
ZOSTER MENINGITIS	0	5	0	0	0	1
TOKSOPLAZEMSKI MENINGOENCEFALITIS	0	1	0	1	0	0,4
VARIČELNI MENINGITIS	0	0	3	3	0	1,2
MENINGITIS/ENCEFALITIS neopredeljen	2	0	2	4	5	2,6
HEMOFILUSOV MENINGITIS	0	0	0	4	0	0,8
KLOPNI MENINGITIS	34	15	8	7	12	15,2
LYME BORELIOZA	1045	645	543	473	469	635
HEPATITIS B	16	4	8	8	3	7,8
HEPATITIS C	17	16	6	10	8	11,4
NOSILEC VIRUS HEPAT. B	0	0	0	4	1	1
HEPATITIS NEOPREDELJEN	0	7	0	2	1	2
OSLOVSKI KAŠELJ	17	11	5	20	4	11,4
MUMPS	0	0	0	0	0	0
TETANUS	0	0	0	0	0	0
OŠPICE	1	1	1	1	0	0,8
DERMATOMIKOZE	895	860	1169	972	830	945,2
MIKROSPORIJA	60	0	0	0	0	12
GARJAVOST	24	49	39	40	54	41,2
TULAREMIJA	0	0	0	0	0	0
LEPTOSPIROZA	0	6	2	3	4	3
TOKSOPLAZMOZA	10	6	2	3	6	5,4
LEGIONARSKA PLJUČNICA	8	7	23	14	11	12,6
HEMORAGIČNA MRZLICA	0	0	1	0	2	0,6
MALARIJA	1	0	1	1	1	0,8
DENGA	2	0	0	0	1	0,6
CHIKUNGUNYA	0	0	0	1	0	0,2
TRIHURIOZA	1	0	1	2	2	1,2
EHINOKOKOZA	1	1	0	0	1	0,6
CISTICERKOZA	0	0	0	0	1	0,2
LISTERIOZA	4	4	2	1	3	2,8
CJB*	0	1	1	1	0	0,6
PEGAVICA	1	0	0	0	0	0,2
ERLIHIJOZA	1	0	0	0	0	0,2
TOKSOKARIOZA	0	0	0	1	0	0,2
RIKECIOZA neopredeljena	0	5	7	2	0	2,8
VIRUS ZAHODNEGA NILA	1	0	0	0	0	0,2
GRIPA	254	311	370	232	533	340
SKUPAJ	9283	8916	10725	8350	8283	9111,4
MORBIDITETA / 10 000 PREBIVALCEV	306,8	294,6	354,4	275,9	273,7	301,1

*ATI – alimentarna intoksikacija

*CJB – Creutzfeldt jakobova bolezen

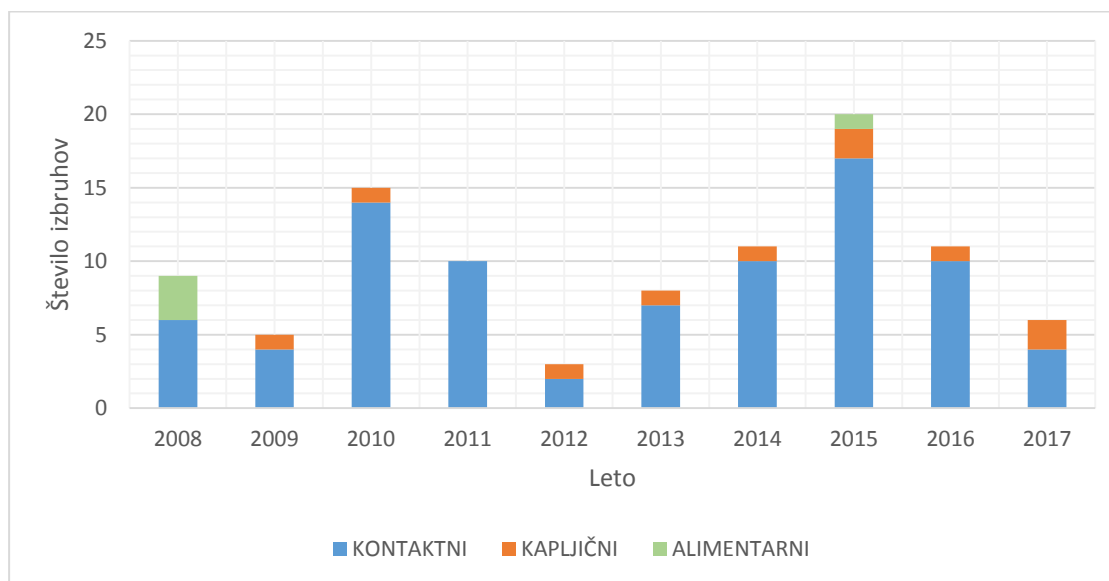
GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V LETIH 2008 DO 2017

Število prijav nalezljivih bolezní se v zadnjih 10-ih letih giblje od 9459 (v letu 2008) do 8283 (v letu 2017). Zabeleženo število prijav je bilo v letu 2017 manjše, kot je desetletno povprečje, ki znaša za regijo Celje 9405.9. Respiratorne nalezljive bolezni (RNB) predstavljajo v letu 2017 povprečno 22% vseh prijav nalezljivih bolezní, črevesne nalezljive bolezni (ČNB) pa predstavljajo povprečno 33.8% vseh prijav (Histogram 1).

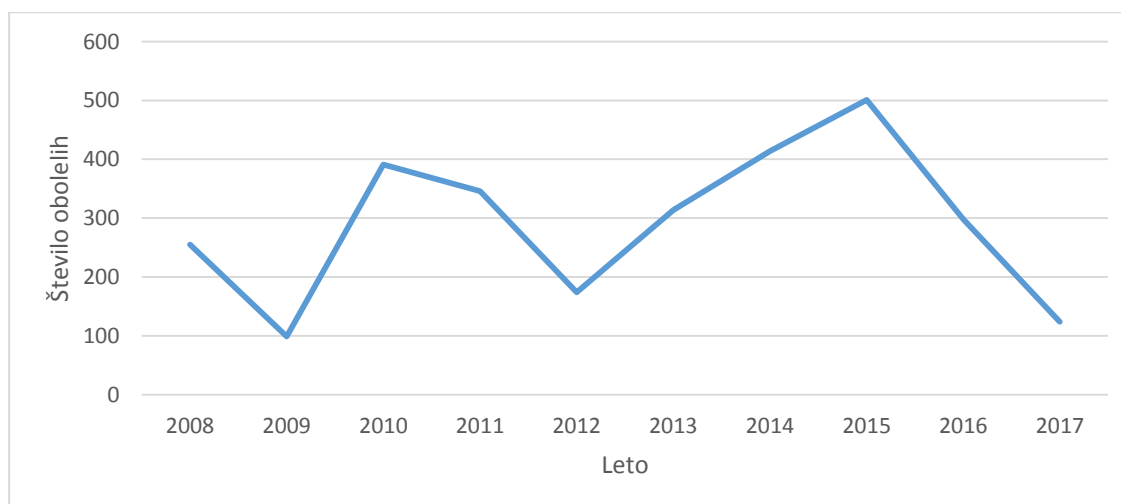
HISTOGRAM 1: GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V REGIJI CELJE V LETIH OD 2008 DO 2017

V preteklem desetletju smo zabeležili 98 izbruhov nalezljivih bolezní. Največ je bilo kontaktnih (84), sledijo kapljični (10) in alimentarni izbruhi (4). V primerjavi z letom 2016 smo v letu 2017 zabeležili manj izbruhov NB (Histogram 2). V izbruhih je v opazovanem obdobju zbolelo skupaj 2916 oseb, stopnja obolevnosti je bila 96.4 na 10 000 prebivalcev. Največ (501) oseb je zbolelo v letu 2015, najmanj pa v letu 2009, ko je zbolelo 99 oseb (Histogram 3).

HISTOGRAM 2: ŠTEVILO IN VRSTE IZBRUHOV NB V REGIJI CELJE V OBDOBJU OD 2008 DO 2017

HISTOGRAM 3: ŠTEVILO OBOLELIH V IZBRUIH NB CELJE V OBDOBJU OD 2008 DO 2017

ČREVESNE NALEZLJIVE BOLEZNI

Med črevesne nalezljive bolezni uvrščamo obolenja, ki jih povzročajo različni povzročitelji. V zadnjem desetletju je bilo prijavljenih največ enterokolitov, pri katerih povzročitelj ni bil ugotovljen. V opazovanem obdobju smo zabeležili 15 644 prijav enterokolitov neznane etiologije. Na drugem mestu so bili drugi virusni enteritisi (7856), od tega je bilo 2770 rotaviroz in 2127 noroviroz. Število prijavljenih kampilobakterioz je bilo 1670. Število prijavljenih salmoneloz je bilo 785; najpogosteje je bila iz blata obolelih in klicenoscev izolirana *S. enteritidis*. Največje število salmoneloznih obolenj smo zabeležili v letu 2008 (259), najmanj pa v letu 2017 (34).

Vsi ti podatki ne odražajo dejanskega stanja črevesnih NB, saj je ponekod prijavljanje neredno, mikrobiološka laboratorijska diagnostika ugotavljanja povzročiteljev pa velikokrat opuščena.

ČREVESNI VIRUSNI GASTROENTEROKOLITISI

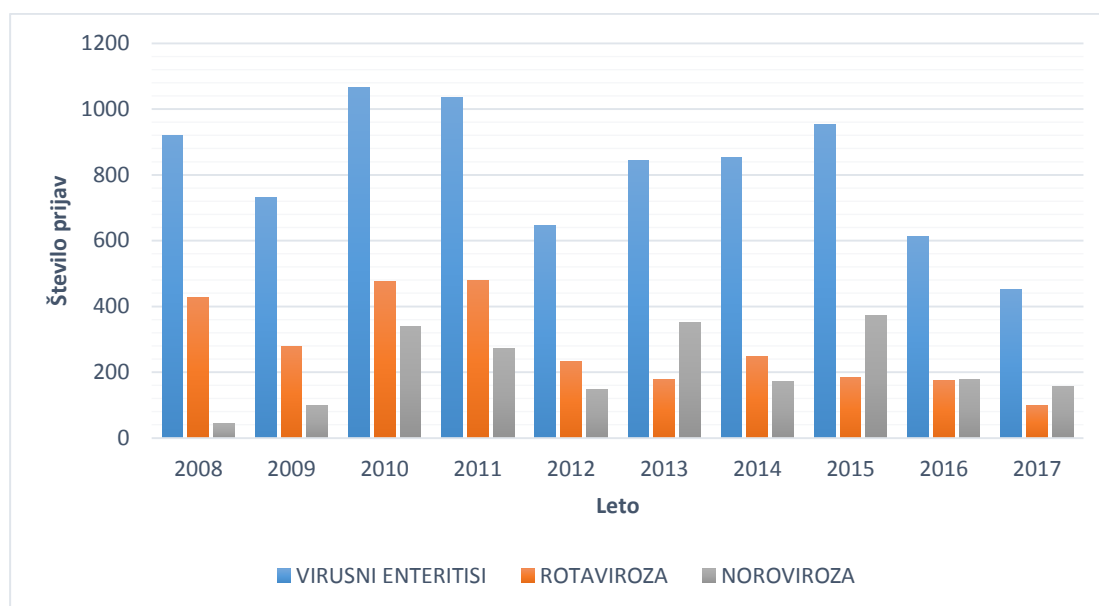
NOROVIROZA je zelo nalezljiva črevesna bolezen, ki jo povzročajo norovirusi. Prenaša se s tesnim stikom med ljudmi, preko okužene hrane in vode ali z dotikanjem onesnaženih površin. Povzroča vnetje želodca in/ali črevesja (akutni gastroenteritis).

ROTAVIROZA je črevesna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo rotavirusi. Zbolijo lahko ljudje in tudi živali. Pogosto se pojavlja v obliki izbruhov v vrtcih, domovih za starejše občane, bolnicah in povsod, kjer se zadržuje večje število ljudi.

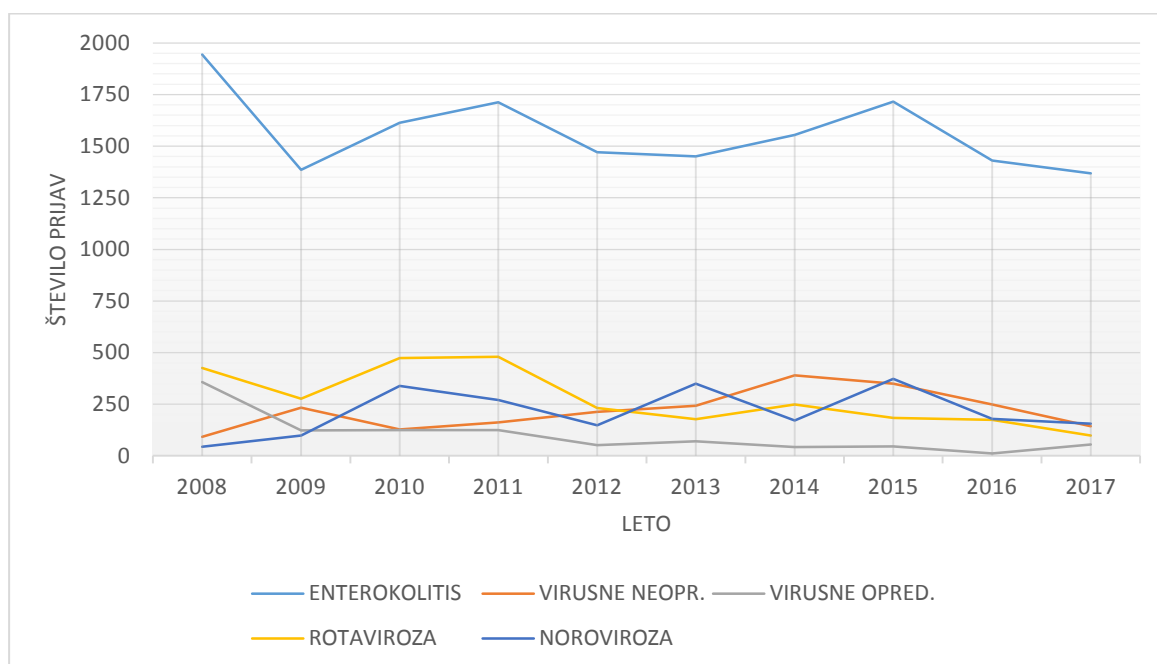
DRUGI VIRUSNI ENTERITISI najpogostejši povzročitelji virusnih enteritisev so adenovirusi, sapovirusi in astrovirusi. Povzročajo akutno obliko gastroenterokolitisa.

Histogram 4 prikazuje gibanje virusnih enterokolitisev, rotaviroz in noroviroz v letih od 2008 do 2017.

HISTOGRAM 4: GIBANJE VIRUSNIH ENTEROKOLITISOV, ROTAUIROZ IN NOROUIROZ V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2008 DO 2017

Spodnja slika nam prikazuje primerjavo med prijavljenimi primeri neopredeljenih ČNB – enterokolitisi (to so črevesne nalezljive bolezni, pri katerih povzročitelj ni bil dokazan), virusnimi opredeljenimi (adenovirusi, astrovirusi in drugim opredeljeni virus) in neopredeljenimi črevesnimi boleznimi, rotavirozami ter norovirozami za obdobje od 2008 do 2017 (Histogram 5).

HITOGRAM 5: ŠTEVILO PRIJAV VIRUSNIH ČREVESNIH INFEKCIJ V PRIMERJAVI Z NEOPREDELJENIMI ČNB**Preprečevanje širjenja virusnih črevesnih nalezljivih bolezní:**

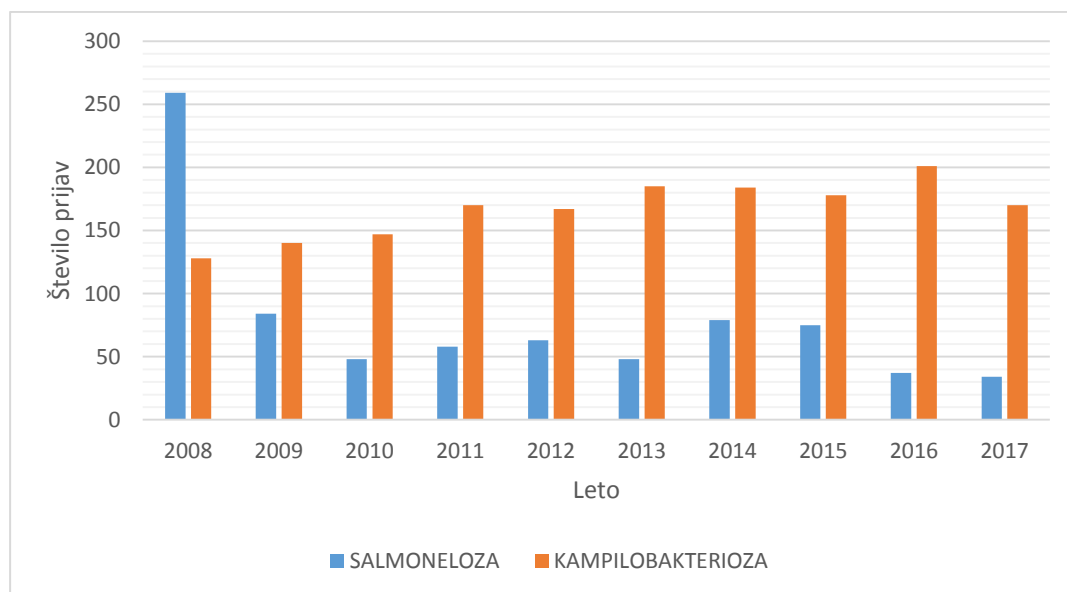
- Pravilna higiena rok (pravilno umivanje z milom in tekočo vodo, posebno po opravljanju potrebe, menjavi pleníc, pred jedjo ter pred in med pripravo hrane).
- Pri pripravi in shranjevanju živil pazimo, da ne pride do navzkrižnega onesnaženja živil z mikroorganizmi. Živila z ostanki zemlje (krompir, korenje...) shranjujemo ločeno od ostalih živil. Kuhinjske deske, nože, ostale pripomočke uporabljamo ločeno za surova in že kuhana, gotova živila.
- Toplotna obdelava živil naj bo pravilna in zadostna. Sveže sadje in zelenjavo pred uporabo temeljito očistimo in operemo.
- Večino zdravju škodljivih mikroorganizmov, potencialno prisotnih v živilih, uničimo s temperaturo nad 70°C.
- Za pitje in pripravo živil uporabljamo le varno pitno vodo iz nadzorovanih vodnih virov oziroma vodovodnih sistemov.
- Redno čiščenjem in vzdrževanjem sanitarnih in drugih potencialno onesnaženih prostorov in/ali površin.
- Mokro čiščenje in dezinfekcija onesnaženih površin in prostorov ter pogostejše prezračevanje prostorov (večkrat na dan).
- Uporabljene plenice in ostale krpe, umazane z izločki, je potrebno odstranjevati z odlaganjem v plastične vrečke, ki jih je potrebno dobro zatesniti.
- Otroci, ki imajo drisko in/ali bruhanje ne smejo obiskovati vrtca ali šole – v ustanovo se smejo vrniti po preteku 48 ur od zadnjega bruhanja in/ali driske.

ČREVESNI BAKTERIJSKI GASTROENTEROKOLITISI

KAMPILOBAKTERIOZA je črevesna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo bakterije kampilobaktri. Razširjena je po vsem svetu, v državah EU je najpogostejše prijavljena zoonoza.

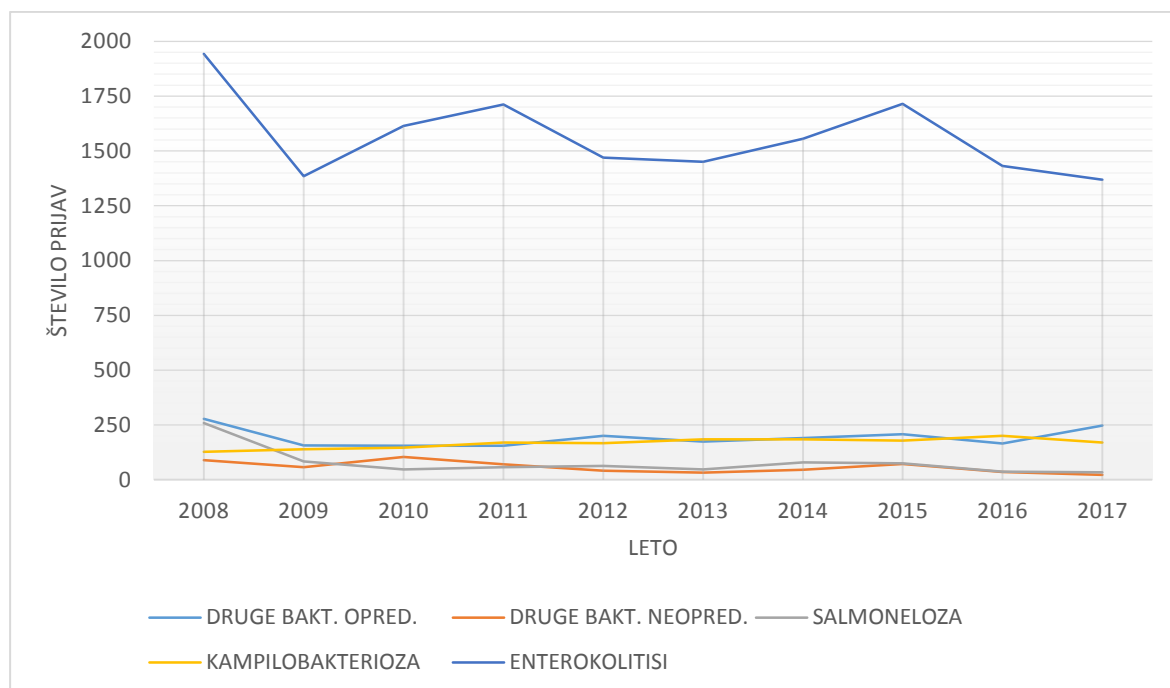
SALMONELOZA je črevesna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo bakterije salmonelle, razširjena je po vsem svetu.

HISTOGRAM 6: GIBANJE SALMONELOZ IN KAMPILOBAKTERIOZ V CELJSKI REGIJI V ODBOBU OD 2008 DO 2017

Spodnja slika nam prikazuje primerjavo med številom prijavljenih primerov neopredeljenih ČNB - enterokolitisi, drugimi opredeljenimi bakterijskimi črevesnimi infekcijami (*E.coli*, *Yersinia*, *Clostridium difficile*, druge opredeljene črevesne infekcije in druge zastrupitve z bakterijami, ki se prenašajo s hrano), črevesnimi bakterijskimi neopredeljenimi infekcijami, salmonelozami in kampilobakteriozami za obdobje od 2008 do 2017 (Histogram 7).

HISTOGRAM 7: ŠTEVILO PRIJAV BAKTERIJSKIH ČREVESNIH INFEKCIJ V PRIMERJAVI Z NEOPREDELJENIMI ČNB

Preprečevanje bolezni

- Dobra osebna higiena, zlasti umivanje rok po uporabi stranišča, menjavi plenice, po rokovanju s surovimi živili, zlasti s perutnino, pred/med pripravo hrane, pred jedjo ipd..
- Ustrezno shranjevanje živil. Hitro pokvarljiva živila hranimo v hladilniku pri temperaturi nižji od 4 °C. Surova živila hranimo tako, da se v hladilniku ne dotikajo živil, ki so že pripravljena za zaužitje.
- Uporaba ločenega pribora in desk za pripravo in obdelavo surovega mesa, da preprečimo t.i. navzkrižno kontaminacijo živil v kuhinji.
- Dobra toplotna obdelava živil, zlasti surovega mesa.

BOLEZNI, KI JIH PREPREČUJEMO S CEPLJENJEM

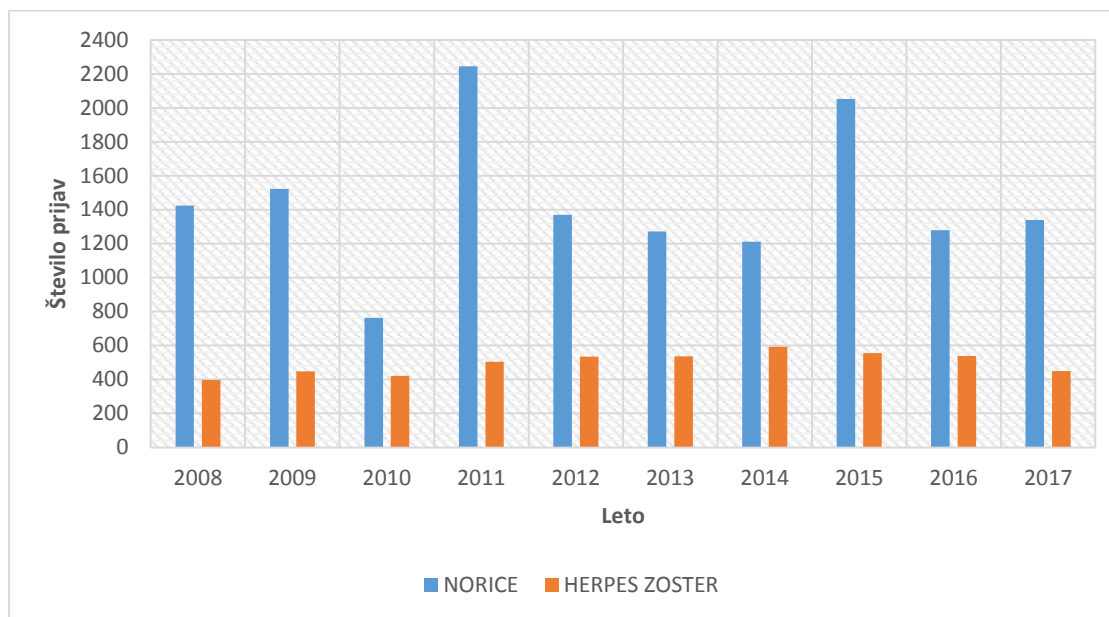
NORICE

So virusna nalezljiva bolezen, ki jo povzroča varicella-zoster virus (VZV), ki ga uvrščamo v družino herpes virusov. Edini gostitelj virusa je človek. Norice so razširjene po vsem svetu. Okužba se prenaša s kužnimi kapljicami in po zraku ter preko rok, ki so onesnažene z izločki bolnika. Večina ljudi okužbo preboli v otroškem obdobju. Pri sicer zdravih otrocih je praviloma lahka bolezen. Inkubacija (čas od okužbe do pojava mehurčkov) najpogosteje traja 14 do 16 dni. Značilna znaka sta zvišana telesna temperatura in pojav mehurčastega izpuščaja na koži, po sluznicah ustne votline, spolovila in na lasišču. Odrasli, ki zbolijo za noricami imajo precej težjo obliko bolezni – pojavijo se zapleti kot so pljučnica, vnetje možganskih ovojnic in možganovine. Po prebolelih noricah je imunost za norice trajna. Norice se lahko ponovijo izjemoma in le pri bolnikih z močno okrnjeno imunostjo.

Virus, ki je povzročil norice, ostane prisoten v telesu celo življenje in se lahko aktivira kasneje ter povzroči pasovec oz. herpes zoster.

PASOVEC (HERPES ZOSTER)

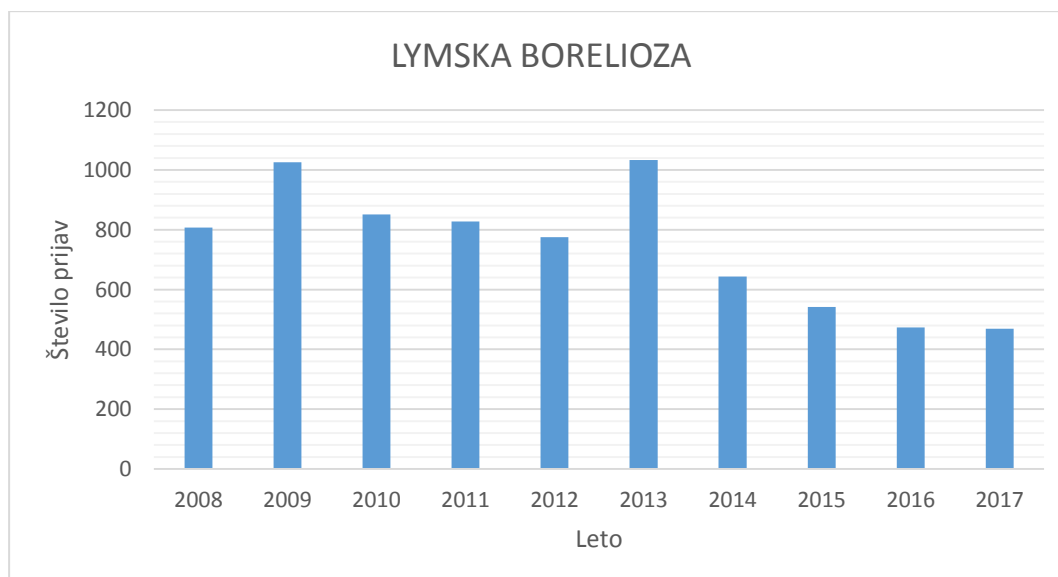
Nastane, ko se virus varicela zoster (VZV), ki je po noricah ostal v ganglijih hrbtenjače več let v mirujočem stanju, ponovno aktivira. Pojavlja se pri starejših, redkeje pri mladostnikih in otrocih. VZV se največkrat aktivira ob padcu imunosti – prične se množiti in povzroči vnetje živca ter značilne, pasaste spremembe na koži. Kožni mehurji se pojavijo največkrat na prsnem košu, redkeje na obrazu. Spremlja jih bolečina različne intenzivnosti. Virus varicela zoster je prisoten v mehurčkih sprememb bolnika s pasovcem, zato svetujemo, da so kožne spremembe pokrite in se jih ne dotikamo. Možno je, da bi se ob tesnem stiku (običajno znotraj družine), VZV prenesel na družinskega člana, ki še ni bil nikoli okužen s tem virusom oziroma ni prebolel noric. Taki primeri so redki, saj večina ljudi norice preboli v otroški dobi. Ob prebolevanju pasovca so možni zapleti (razsoj virusa ali generaliziran pasovec, vnetje možganskih ovojnic in možganovine, vnetje žil centralnega živčnega sistema). Zapleti so redki in se pogosteje pojavljajo pri ljudeh z okrnjeno imunostjo.

HISTOGRAM 8: GIBANJE PASOVCA – HERPES ZOSTER IN NORIC V CELJSKI REGIJI V ODBOBU OD 2008 DO 2017

BOLEZNI, KI JIH PRENAŠAJO ČLENONOŽCI

LYMSKA BORELIOZA

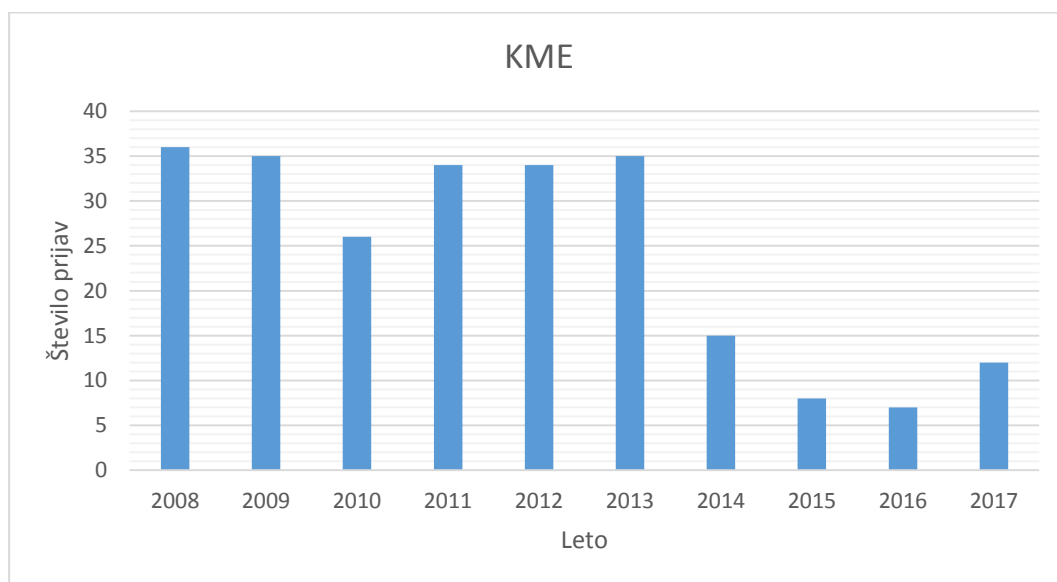
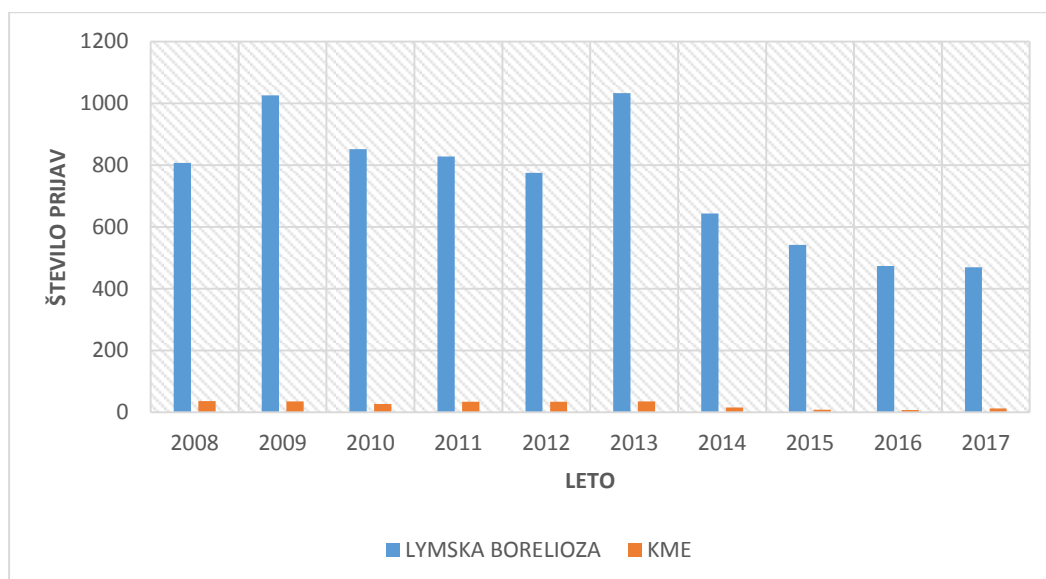
V letu 2017 smo zabeležili 469 primerov lymške borelioze, kar je manj kot leta 2016, ko jih je bilo 473. Bolezen, ki jo povzročajo bakterije iz rodu *Borrelia*, razširjene so v evropskem in severnoameriškem prostoru ter v nekaterih državah Azije. Bakterije se prenesejo na človeka z ugrizom okuženega klopa rodu *Ixodes*. Lymška borelioza se pojavlja preko celega leta, vendar je najpogostejša od februarja do novembra. Mile zime in vlažne pomladi ojačajo dejavnost klopov. Boreliozo največkrat povezujemo z značilnimi spremembami na koži. Nastane neboleča rdečina, ki se počasi širi po koži, na sredi blede in dobi obliko kolobarja. Kožna sprememba je lahko ena sama ali pa jih je več na različnih delih telesa.

HISTOGRAM 9: GIBANJE LYMSKE BORELIOZE NA CELJSKEM V LETIH OD 2008 DO 2017

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS

V letu 2017 smo zabeležili 12 primerov klopnega meningoencefalitisa (KME), kar je manj kot leta 2016 (7), ko je bilo prijavljenih najmanj primerov KME v zadnjih 10-tih letih (Histogram 10).

Je virusna bolezen osrednjega živčevja, ki se prenaša z ugrizom okuženega klopa. Ogroža predvsem ljudi, ki se v obdobju aktivnosti klopov zadržujejo v naravnih žariščih bolezni. V Evropi je znanih veliko naravnih žarišč klopnega meningoencefalitisa (KME), posebej v osrednji in vzhodni Evropi, Skandinaviji in baltških državah. Slovenija spada med države z najvišjo obolevnostjo za KME. Bolezen lahko pušči trajne posledice, kot so glavobol, zmanjšana delovna sposobnost, zmanjšana sposobnost koncentracije, pareze pa tudi ohromelost. KME je redko lahko tudi smrtna bolezen (1-2 odstotka odraslih bolnikov).

HISTOGRAM 10: GIBANJE KME NA CELJSKEM V LETIH OD 2008 DO 2017**HISTOGRAM 11: PRIMERJAVA GIBANJA LYMSKE BORELIOZE IN KME NA CELJSKEM V LETIH OD 2008 DO 2017**

UKREPI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNI

Epidemiološka služba je izvajala naslednje ukrepe za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezní:

- spemljanje gibanje nalezljivih bolezní (sistematično zbiranje in analiziranje podatkov o prijavljenih nalezljivih boleznih, gibanju, trendih),
- epidemiološko raziskovanje in razreševanje izbruhov in epidemij (terensko poizvedovanje in izdelava poročil v primeru vsake epidemije ali suma na epidemijo ter pri nekaterih vrstah nalezljivih bolezní),
- odvzem kužnin za laboratorijsko diagnostiko in identifikacijo povzročiteljev v nalezljivih bolezní,
- svetovanje dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije,
- zdravstveni nadzor nad klicenosci,
- spremljanje in izvajanje nadzora nad opravljanjem zdravstvenih pregledov oseb, ki so pod zdravstvenim nadzorom,
- koordinacija nad rutinskimi cepljenji po imunizacijskemu programu,
- antirabično dejavnost,
- vzgojno izobraževalno dejavnost.

Epidemiološka služba je spremljala gibanje nalezljivih bolezní, analizirala epidemiološko situacijo v regiji ter v zvezi s tem opravljala vse potrebne evidence in poročila. Sproti je o ugotovitvah in predlaganih ukrepih obveščala zdravstvene organe v regiji, zasebne zdravstvene delavce, območne enote ostalih regij NIJZ, ter inšpekcijske organe v regiji in v državi. Ob pojavu izbruhov nalezljivih bolezní ali ob sumu nanje smo takoj pristopili k epidemiološki raziskavi vzrokov, razširjenosti pojava ter predlagali ukrepe za omejevanje epidemičnega pojavljanja bolezní. Osebe, družine ali kolektivi, ki so bili pod zdravstvenim nadzorom, so bili pisno obveščeni o resnosti razmer in so dobili navodila za preprečevanje širjenja infekcij.

Ob vseh aktivnostih je epidemiološka služba ves čas opravljala tudi zdravstveno vzgojno delo, kot enega izmed temeljnih ukrepov za preprečevanja širjenja nalezljivih bolezní. Največji poudarek je bil na individualni vzgoji, prav tako smo preko sporočil za medije javnosti posredovali pomembna javnozdravstvena sporočila.

V ambulanti NIJZ OE Celje izvajamo tudi zdravstvene posvete pri potnikih, ki potujejo v različne predele sveta, in se lahko pred potovanjem zaščitijo s cepljenji oziroma s kemoprofilakso pred malarijo.

OCENA EPIDEMIOLOŠKE SITUACIJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

V letu 2017 smo na Celjskem zabeležili 8283 prijav nalezljivih bolezní, kar je manj od petletnega povprečja. Med najpogostje prijavljenimi boleznimi so enterokolitisi neznanega povzročitelja (1369 prijav), norice (1339 prijav), dermatomikoze (830 prijav), streptokokni tonzilitis (785 prijav) in gripa (533 prijav).